

Call no: B. (NS)H386

Author: Kazis Gedalyah ben Mosheh.

Title: Seder ha-pragmatikah, eleh ha-hukim vеха-torot asher
kimu ve-kiblu alehem ... le-shesh shanim ... 5549 ... ad 5555
...

כותר: סדר הפראגמאטיקה, אלה החוקים והתורות אשר קיימו וקבלו עליהם ...
לשש שנים ... התקמ"ט ... עד ... התקנ"ה ...

Imprint: [Mantua : s.n., 5552 i.e. 1792]

Collation: 1 broadside : ill. (middle design), 53 x 38 cm.

הערות: סוג הגליון: חוקי צנע. מקומות: מנטובה, מנטובאנו.

Subject: Sumptuary laws (Jewish law).
Sumptuary laws - Italy - Mantua.

סדר הפראנמאטיקה

אלה החוקים והתורות אשר קיימו וקבלו עליהם ועל זרעם מע' הוועד כללי יצ'ו אשר נועדו יחדיו בכ"ר הוועד אור ליום שני שנים ועשרים לחדש כסליו משנת חמשת אלפים וחמש מאות וארבעים ותשע ליצירה המסכים ליום כ"א לחדש דיצ"מ כ"ר אלף תשפ"ח למנינם אשר על משמרתה תעמוד הפראנמאטיקה הזאת לשש שנים היינו מחדש מרצו החק"מט עד תום כל חדש פיבר"או התק"נה * והיה זה שלום בהוסדם יחד במצות מע' ממוני הק"ק אור ליום ב' כ"ה לחדש סיון שנת התק"נכ ראו מע' בני הוכ"י כי עדיין צריכים לגדור גדר ולעמוד בפרץ שלא להתראות בפני העם הארץ וכהזכרת יעקב לבניו למה התראו גמרו' אומר לאסור אסר באלה דברי התורה ולהביא לבית הדפוס כל דברי הפראנמאטיקה ואלה מוסף על הראשונים יחדיו יהיו תמים ומנייהו לא תזוע עד הזמן המוגבל כנ"ל : וזאת התורה אשר כל יחיד מיחיד קהלנו יע"א חייב לשמור מאוד ולעשות ככל אשר הורו ותקנו לכל יחיד לחקון הכללי ועל שכס מע' הוועד קטון יצ'ו הוטל לפקוח בעין השגחתם שלא יעברו תורות יחלפו חק * ומי שיעבור במזיד במשך הזמן הנ"ל באיזה פרט מפרטיה עבריון הוא אבל הצבור לא יחויבו לנהוג בו דין עבריון רק כשיכריזו עליו כדן עובר על תקנת צבור וכשיכריזו עליו לא יחזור להכשרו כי אם בהסכמת מע' בני הוועד קטון יצ'ו * ולשומעים יעם ועליהם תבא ברכת טוב ושומע אליהם ישכן בטח ושאנן מפקח רעה :

ואלה הדברים אשר הושמו לפניהם על פי הבלוטא' ציוני כנהוג :

עינינו הראות עסקינו החולקים ודלים מדי יום ביומו בענותינו הרבים והרוצאות השתדנו עלו על צווינו ודכים מעמי הארץ הודוהדר לבשו אשר לא כרת ולא ידעו ולא יבינו לעת המוט רגלם לדיות הרוצאה יתורה על השבת לא שתו לבם לדתנהג בהצנע : לכת כאשר לכל נכון אשר יוכלו דבריו במשפט יאורת ובוותר לנו היום כפי מצבנו * לכן למען עשות דושר והטוב בעיני אלהים ואדם ולהטיב לבני קהלנו י' ישמרו הסכמנו כד יי המבינה עלינו ככל אשר יתבאר בס' ידון נא מעשינו : לרצון לפני אלהינו ונמצא חן ושלל טוב בעיני אלהים ואדם אביד :

משפט האנשים

אסור יהיה לכל אדם ללבוש סקאר' לטו בין בבגד העליון בין בבגד התחתון בין בסרבל * ורק זה הותר הקורפ' טו של רובי' צו סקאר' לטו וכמו כן נאסרו המלבושים הנקראים וילא' דה וסופ' ראד' טור' ס * מויל' טו של משי אך מותרים יהיו מויל' טו של צמר גפן ופיל' פא' ובלבר' שלא יהיו מצבע סקאר' לטו או משני צבעים ומאלו הצבעונים הותרו בלבר' בקולאר' ני' מוילא' דרי' וגלימא * ואסורים הקאמ' וולי' או גיל' לי' מצויריים או מרוקמים * הינו מיניא' טי' או ריקאמ' אטי' אשר יעלה שוויים יותר מששים לטרים ורק הותרו אותם שיש להם כבר ובלבר' שגם המה לא יהיו מהצבעונים אשר נאסרו למעלה אך אסור לקחת מהם מחדש ואפילו ישנים * הרי הם כבל יראה ובל ימצא הנוצות הנקראים פינאק' ירה וכן הקוקא' דרי' ככובעים ואסרו ג' הפוב' יו' מאבנים * הנקראים בר' ל' וכמו כן המאני' צוני' ורק הותרו להצאן מי' צו מאני' צי' * כל מיני קרסים של כסף וזהב ואבנים טובות ככל מקום נאסרו חוץ מחלוק בלבר' * וכל כסף וזהב הרי הוא ככל יראה ובל ימצא ככל מיני בגדים :

סדר נשים

לא יעלה על לבושהן שמץ זהב וכסף וכן ריקום או ציור מאיזה מין וצבע שיהיה והקרסים תוכלנה לשום מתכת וכמו כן נאסרו כל מיני פיל' פא' וויל' טו * והותרו מהם המנעלים של יום הכפורים ותשעה באב * והמני' צא' ובתי הידים והוויל' טיני על הרפק או על הצואר * והקפ' טו והמנטי' ליא והטבא' ריני' והגורני' ציוני הותרו מכל מין חוץ מכסף וזהב ציור או ריקום * הנואר' ניציוני' מבגד שלם הכל בכלל לא יעלה שוויי יותר סמאה וחמשים לטרים ושני הרי' ככלל * הקו' פי' והקופ' ווני' לא יעלה שוויים משבעים ושנים לטרים עם שכר מלאכת העשיה ואסורים מכל וכל הפינא' קי' בכל מקום וכן לא יעשו מן ויל' או מכל דבר שיעלה על הדעת וכמו כן נאסר על הראש כל מיני פרחים או שבולים * פו' רי' או ספי' קי' מכל מיני מתכות ורק לענין הבגדים מי שיש לה כבר תתנהג כמשפט האנשים האמור למעלה * כל מיני פאל' טי' ובוקר' טי' לפני החיק נאסרו לחלוטין ורק לבתולות הותר בר' א' מפרחים הטובים או מעשה אומן כל עוד שבכית ישכנו הגלדין * ומשפט הכלות יתבאר לפנינו : לא תצא אשה החוצה לא במורה שעות אור' לוני' ולא באצט' קיו ובינוט' ייי משום מיני מתכות במקום הנראה לעין וכן לא תצא אשה ביום ככל סבאות חצרנו או חוצה לו בלא צינ' אלו' ארוך שיכסה את כל ראשה וכן לא תצא סניר שחור נתון על בגדיה אם לא שיהיה הבגד ממש כולו שחור וכשהולכות ללוות את הכלה בלילת לבית בעלה תוכלנה ללבוש מבלי הסניר שחור וכן המשרתות והיושבות בחנות ונשי בני הכפרים פשוטות הנה * הבתולות יתירו מעשר שנים ופחותות מחמש עשרה די להן כסעיה קטן קלי' פא' בל' עו * לא תשאנה בצווארן לא מין א' אבנים טובות או פנינים ושתיהן יחד אסור לוונן אפי' לא טובות הנה * רק ענק א' מפנינים ויס' בל' עו הותר ואם הוא משתי שורות לא יהיו יותר מארבעה שורות גרא' ני' בין כולם * ואם מהקטנים הנקראים מינו' טי' מותרת חבילה מהרבה שורות אבל אסורות הקלאני' מפנינים בין גדולים בין קטנים ומותרות מזהב ומאבנים הנקראים גראנא' טי' ובלבר' שלא יהיה עמהם מין אחר אף בלתי טובות * בראש נאסר כל מין תכשיט פרחים או נפתורים מאבנים או פנינים מכל וכל * הצמידים הותרו מזהב ופנינים או גראנא' טי' עם המסגר פיר' טו וכמו כן הותרו להן קרסי החלוק והפוכ' יו' מהמנעלים מן בר' לי' * באצבעותיהן הותרו שתי טבעות חוץ מטבעת הקדושה * לא תמצאנה בדרכים כנ' יותר מארבע נשים יחדיו החוצה * אמנם כשהולכות ללוות את הכלה או היוולדת יכולות להיות ארבע בלעודה ורק בלילה בלוות הכלה לבית בעלה אין קצבה :

דיני הכלה

הכלה משפט אחר יהיה לה עם שאר נשים אך בזאת נאות לה לשאת לפני חיקה בליל ויום השוכין ובשבעת ימי הנשואין אגודת פרחים רטובים או מעשה אומן * המשוכרת לחתן חיצון בהיות משוכרת בעיר הזאת כל עוד שביתה ישכנו רגליה מותרת בכל אף אם יהיה שם כנופיא וכן הכלה חיצונית אחרי בואה העירה יום ראשון ולילו עמו : ובבואה לא יצאו לקראתה אלא במספר ארבעה בין אנשים ונשים חוץ מהמשרתים ולא ישמשו במרכבות נאות ובכל דבר יתנהגו בהצנע לכת :

משתאות

בנישואין ובכרית מילת לא יעלו על השלחן רק שני מיני אוכלין פורטא' טי' בל' עו שניהם בשר או שניהם דג לא זולת ורק בסעודה שלישית ביום שבת קדש יוכלו לקיימה בגדים אך הרגים מלוחים ושאר פרפראות שמסדרים סביבות השולחן וכן כל מיני פירות מרוקחים אפילו בין שרוף אק' ויהי' ט' בל' עו נאסרו לגמרי וכן כל מיני מתיקה חוץ מסווייא' דרי' וקונפ' יט' * מעלות החכמים והחברים נר' אשר יש להם שכר עמלם מהק' קי' יסנו כפעם בפעם בסעודת ליל ויום ש"ק של נישואין וכן בסעודת מילה באיזה יום שתהיה יסנו זה אחר זה כפי מדרגתם ונשמע קולם בדברי תורה ונשא כס את השלחן :

תשורות

ביום המילת מי שאין לו עסק במצוה לא יוכל להרדין דבר קטון או גדול ואלו בלבר' יכולים לשלוח מנות ליולדת היינו הוויה אחיה אחיותיה וניסיה והורי' אבי הבן אחיו אחיותיו וניסיו וכמו כן האורחים * בפנינו ייטא הנרונה לא תהיה הוצאה יותר משתים עשרה לטרים * ובלילה שלפני המילת לא יתנו הקא' פי' או משקה אחר אלא למעלת הלמדנים אשר הם סביב לשלחן לא זולת * ולאחרים הנמצאים שמה וכמו כן כשמכניס הנרות של שעה כמנהג ק"ק אשכנזים זה יתנו רק כף א' ממגדנים קטנים קונפיט' יני בל' עו * ביום בשעת מילה יוכלו ליתן לכל הנמצאים שם בין אנשים בין נשים קא' פי' או משקה אחר וסווייא' דרו או סטי' לה וזה שמו אשר יקראו לו טריוו' לטו * וזאת התורה גם בהכנס הנער בר מצוה * ובמשלוח מנות מהחתן אל הכלה או מזאת לזה לא תעדיף ההוצאה על ששים לטרים * ביום הפורים מלבד התשורות למעלות בני תורה יוכל כל אחד מיחיד קהלנו לקיים מצות ומשלוח מנות בשלוח שלשה דורות לשלשה אנשים לא יותר * וכשתלך לבקר אשה אל רעותה אפילו האורחות בכל זמן הרי כבר יתן קא' פי' או משקה אחר וסווייא' דרו או בסק' טיני תמורנו * הכלה כשתלך לבית בעלה תוכל להרדין לחמיה ולחמותה דווקא בתת לכל אחד מהם חלוק אחד בלבר' בלי קרסי כסף וזהב :

בעלי ברית

הדרונות של בעל ברית ראשון הן ביום המילה הן ביום פורים הן בחג השבועות הכל בכלל לא יעדיפו משתי מאות לטרים ובדרונות המוחל קצבה ניתן להם סאה ועשרים לטרים והבעל ברית שני לא יוציא יותר מארבעים לטרים * וכלם הרי הם כבל יוסף מאיו סברה ועילה שתהיה אך ורק אם אבי הבן או היולדת יהיו הבעלי ברית לא ניתן לדבר קצבה * האמנם האב וכל שכן בעל ברית אחר לא יוכל להכניס בסך הנ"ל שום מיני פתיקה ורק קונפיט' משקדים :

נגינה ומחול ושחוק

חבל נוגנים אקאר' מיא בל' עו ברבים נאסרה לגמרי רק בנישואין ובליל פורים הותרה וכמו כן בליל לכת הכלה לבית החתן ובכללם אחר נשלת רשות ממע' ממוני הק"ק : המחול נאסר בכל זמן בין אנשים ונשים ורק הותר לאומן המלמד ולבני משפחה אחרת חוץ בימים הנזכרים וברשות כנ"ל * הן איסור חל על איסור דבר המלך ורתו במיני שחוק אוא' דרו' ואלה מוסף כל מין שחוק במקומות המפורסות או בחנויות חוץ מחול המועד אסרו חג חנוכה ופורים כי באלה אמרו לא תוסף עליו :

האורחים והיוצאים מן לעיר

אחד שיהיה קטן שיהיה חוץ לעיר יחייב להביא עמו אוכל ויהיה בואו וליולדתיהם ואם מתעכב באיזה כפר אשר במעמד הלוח יותר משבוע אחד חוץ מיום צאתו ובואו יתנהג ככל חקי הפראנמאטיקה הזאת * האורחים הבאים לגור באקראי ולא להשתקע בעיר הזאת או באיזה כפר מן המעמד עד משך שלשים יום אחר ביאתם פטורים יהיו מתורת הפראנמאטיקה אך אם יתעכבו יותר ככני העיר יחשבו כל עוד שלא יתנו להם רשות מע' ממוני הק"ק מידי שנה בשנה * ואם ילכו מן העיר ולא יתמרחו החוצה יותר משלושים יום וחייבו ליטול רשות מחדש כנ"ל :

כל האיסורים הנזכרים בפראנמאטיקה הזאת יובנו חוץ מן הבית אשר דרים שמה * אמנם יחולו בבית עצמו אפילו בבית חדרה אם יהיה שם כנופיא כגון בשבוע שהולכות לבקר היולדת או כיוצא בזה ובכלל האיסור יהיו כל איש ואשה מבני קהלנו יצ'ו של מנטובה ומנטובאני כן או בת מעשר שנים ומעלה : ומע' חוכי' נתנו כה ותעצומות למע' חוקי' להוסיף איסור על איסור אם יראה בעין שכלם שהשעה צריכה לכך וביאות שיהיה מעתה כאילו נגמר והוסכם בוכי' כולו עד תום הזמן המוגבל לפראנמאטיקה הזאת :

והיה זה שלום אור ליום שני * כ"ה לחדש סיון משנת התק"נב לבריאת עולם *